

[Gert Petersen]

har talt om, at afspændingen kun havde tjent Sovjets interesser. Tværtimod har man tilsluttet sig det synspunkt, at der »ikke er noget alternativ til afspænding.« (Citatet stammer som bekendt fra forbundskansler Schmidt).

Præsident Reagans forkastelse af alle hidtidige afspændingsbestræbelser, fordi de efter hans mening ensidigt har tjent Sovjets interesser, kunne tyde på, at han alligevel har fundet et alternativ.

Det lyder uhyggeligt. Men efter alt, hvad den danske regering hidtil har sagt om afspændingspolitikken – også den hidtidige – kan den umuligt være enig med USAs præsident, når han forkaster den hidtidige afspændingspolitik. Forhåbentlig vil regeringen gøre dette klart for Reaganadministrationen.

Dermed kan vi yde et beskedent bidrag til, at præsident Reagan indstiller sin søgen efter et alternativ til afspændingen.

Gert Petersen (SF):

Ja, vi må jo gå videre med handlingerne, som udenrigsministeren sagde lidt tidligere under denne spørgerunde.

Det drejer sig om, hvorvidt udenrigsministeren deler den opfattelse, at den hidtidige afspændingsproces udelukkende har tjent Sovjetunionens interesser. Det er jo også en ganske forbausende ny opfattelse, der her er kommet til orde. Faktisk har præsident Reagan på sin første pressekonference sagt:

»Hidtil har afspændingen været som en ensrettet gade, som Sovjet har brugt til at forfølge sine mål i.«

Jeg skal da villigt indrømme, at afspændingen i 1970'erne har oplevet et tilbageslag, og at Sovjetunionen har medansvar for disse tilbageslag. Det skal jeg ikke lægge skjul på også er min opfattelse. Men det har alligevel været den almindelige opfattelse, at alle parter har haft gavn af afspændingsprocessen, og der er da heller ingen dansk udenrigsminister, der har talt om, at afspændingen kun har tjent Sovjets interesser; man har tværtimod tilsluttet sig det synspunkt, der vistnok stammer fra forbundskansler Schmidt, at der ikke er noget alternativ til afspændingen.

Når nu præsident Reagan ligesom forkaster hele den hidtidige afspændingsproces, så kunne det tyde på, at han har fundet et alternativ, og det synes jeg er temmelig uhyggeligt. Derfor synes jeg, at det er vigtigt, at de

vesteuropæiske lande, USAs allierede, gør det klart, at de ikke er enige med præsidenten i denne reelle forkastelse af den hidtidige afspændingspolitik, men at det tværtimod er vores holdning, dansk holdning, at afspændingspolitikken trods alle vanskeligheder, trods alle tilbageslag igennem de sidste 10–15 år, har været i hele verdens og ikke bare en enkelt stats, i dette tilfælde Sovjetunionens, interesse.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Hr. Gert Petersen anfører selv i sin grundelse, at afspændingen har været udsat for tilbageslag igennem den senere tid, og det kan jeg være enig med hr. Gert Petersen i.

Den afspændingstendens – for at sige det lidt stærkere: den afspænding reelt – vi har kunnet se igennem 1970'erne, har først og fremmest været til fordel for verden som sådan, vil jeg sige. Der er ikke tale om, at det har været til fordel for et enkelt land.

Det tilkommer ikke mig at forklare, hvad der er baggrunden for udtalelser, som er fremkommet fra den amerikanske præsident. Jeg vil bare konstatere, at en væsentlig årsag til, at vi i dag må konstatere et tilbageslag for den afspænding, vi så igennem 1970'erne, er invasionen i Afghanistan.

Det er fortsat den danske regerings opfattelse, at selv om vi i dag har grund til en vis pessimisme med hensyn til mulighederne for at gribe fat igen i afspændingen, så må vi gøre alt for at fastholde dialogen mellem Øst og Vest, det være sig i Madrid ved opfølgingsmøde, det være sig i andre fora. Det mener jeg må være en ganske klar og fortsat linje, forhåbentlig ikke bare for den danske regering, men også for andre vestlige regeringer.

Gert Petersen (SF):

Nu skal vi ikke – det tillader tiden og proceduren her heller ikke – føre nogen stor udenrigspolitisk debat. Jeg er enig med udenrigsministeren i, at interventionen i Afghanistan er en af årsagerne til, at afspændingen har lidt et tilbageslag inden for det sidste år. Det hersker der ingen uenighed om. Jeg mener også, der er en række andre årsager, også visse handlinger fra vestlig side, spændinger i den tredje verden, som hverken Vest eller